



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.031.04.2015
P/15/031

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/031 – System informacji oświatowej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Katarzyna Bielańska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98660 z dnia 29 października 2015 r., 2. Mirosław Wiklik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98671 z 30 października 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Publicznych w Radziszowie, ul. Szkolna 7, 32-052 Radziszów (dalej <i>Zespół lub Szkoła</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Teresa Sławik, dyrektor Zespołu (dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że administrowana baza danych SIO była niekompletna, a także zawierała nierzetelne dane dotyczące liczby uczniów i udzielonej pomocy materialnej. Ponadto brak odpowiednich zabezpieczeń przed utratą danych spowodował, iż w 2013 r. od uderzenia pioruna zniszczeniu uległy dane zgromadzone w lokalnej bazie danych, a wcześniejsze niewdrożenie odpowiedniej kontroli wprowadzanych danych nie zapobiegło w 2015 r. omyłkowego pominięcia jednego ucznia wymagającego kształcenia specjalnego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Stwierdzono bowiem, że nie wszystkie wymagane ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej² dane, w lokalnej bazie danych nowego Systemu Informacji Oświatowej były wprowadzane w sposób zapewniający wiarygodności i kompletność informacji. W szczególności dotyczyło to danych dziedzinowych zawartych w modułach: „Uczeń” i „Nauczyciel” a w przypadku danych sprawozdawczych przekazanych do bazy danych tzw. „starego SIO”³ omyłkowo przekazano w jednym przypadku niezgodne dane o uczniu będące podstawą do obliczenia zaniżonej wysokości subwencji oświatowej dla organu prowadzącego Zespół, tj. Miasta i Gminy Skawina.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej wg proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową.

² Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. z 2015 r., poz. 45 ze zm.) dalej ustawa o SIO z 2011 r.

³ Tzw. Stare SIO prowadzone na podstawie art. 105 w związku z art. 108 ust. 10 ustawy o SIO. System pierwotnie został wprowadzony ustawą z dnia 19 lutego 2004 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. Nr 49, poz. 463 ze zm.), którą uchylono 30 kwietnia 2012 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przekazywanie danych sprawozdawczych w bazie danych zmodernizowanego systemu informacji oświatowej⁴

Opis stanu faktycznego

1.1. Warunki organizacyjno-techniczne funkcjonowania lokalnej bazy danych SIO.

W latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 w skład Zespołu wchodziły dwie jednostki oświatowe:

1. Szkoła Podstawowa im. św. Stanisława w Radziszowie⁵ licząca 290 uczniów pobierających naukę w 14 oddziałach szkolnych, w tym w jednym oddziale edukacji wczesnoszkolnej w roku szkolnym 2014/2015 i 281 uczniów uczących się w 14 oddziałach w roku szkolnym 2015/2016 oraz
2. Gimnazjum im. Jana Pawła II w Radziszowie⁶ liczące 246 uczniów pobierających naukę w 11 oddziałach szkolnych w roku szkolnym 2014/2015 i 237 uczniów pobierających naukę w 10 oddziałach w roku szkolnym 2015/2016.

(dowód: akta kontroli str. 62-63)

Lokalna baza danych SIO wraz z aplikacją do jej prowadzenia została pobrana ze strony internetowej Centrum Informatycznego Edukacji www.cie.men.gov.pl. Do obsługi lokalnej bazy wykorzystywane były, za pomocą usług terminalowych, dwa komputery przenośne zlokalizowane w sąsiadujących ze sobą pomieszczeniach, tj. w gabinecie dyrektora szkoły i w sekretariacie.

(dowód: akta kontroli str. 124, 127, 193)

W badanych latach szkolnych upoważnienia dostępowe do bazy danych SIO posiadało pięć osób, w tym dyrektor Zespołu upoważniony przez Burmistrza MiG Skawina oraz czterech pracowników, upoważnionych przez dyrektora Zespołu oraz Burmistrza Gminy, wszyscy zatrudnieni na stanowisku sekretarza. Upoważnienia dostępowe spełniały wymogi określone art. 68 ust. 2 pkt 3 oraz art. 72 ust. 1 ustawy o SIO z 2011 r. Sposób zorganizowania obsługi bazy danych zapewniał sprawność jej funkcjonowania w okresach nieobecności któregoś spośród ww. upoważnionych pracowników Zespołu.

(dowód: akta kontroli str. 221)

Zespół posiada opracowaną dokumentację przetwarzania danych osobowych tj. „Politykę Bezpieczeństwa” oraz „Instrukcję zarządzania systemem Informatycznym”, które odpowiadają postanowieniom rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych⁷

(dowód: akta kontroli str. 82-130)

W kontrolowanym okresie (26 sierpnia 2013 r.) miała miejsce utrata danych spowodowana fizycznym uszkodzeniem dysku twardego komputera i równoczesnym brakiem technicznej możliwości odzyskania utraconych danych z kopii bezpieczeństwa lokalnej bazy danych SIO. Awaria spowodowana była wylądowaniami atmosferycznymi, w wyniku których został uszkodzony m.in. komputer, na którym zainstalowany był program SIO wraz z lokalną bazą danych. W sprawie tego zdarzenia Dyrektor Zespołu wyjaśniła m.in., że:

- serwer szkolny, na którym zlokalizowana była lokalna baza danych SIO był zabezpieczony przed skutkami przepięć za pomocą zasilacza awaryjnego UPS z zabezpieczeniem przeciwprzepięciowym. Zgodnie z obowiązującą⁸ w Zespole

⁴ Dalej SIO.

⁵ Dalej – szkoła podstawowa, stan na 30 września.

⁶ Dalej – gimnazjum, stan na 30 września.

⁷ Dz. U. z 2004 r. Nr 100, poz. 1024 ze zm.

⁸ Dokumenty obowiązujące od dnia 1 marca 2011 r. do 31 stycznia 2015 r.

Polityką bezpieczeństwa w zakresie ochrony danych osobowych oraz Instrukcją określającą sposób zarządzania systemem informatycznym w zakresie ochrony danych osobowych i ich zbiorów, okresowo tworzony był na nośniku zewnętrznym. Ponadto dodatkowym zabezpieczeniem był system przechowywania danych na dysku podstawowym i zapasowym. Jednak, wyładowanie było na tyle mocne, że uszkodziło zarówno UPSa jak i dyski twarde w serwerze,

- z okresowo wykonywanego backupu odzyskano część danych, w tym pliki starej bazy SIO, natomiast plik zapasowy bazy nowego SIO był logicznie uszkodzony, co uniemożliwiło odzyskanie tej bazy w Zespole,
- o zdarzeniu niezwłocznie telefonicznie został powiadomiony administrator SIO zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy o SIO,
- w uzgodnieniu telefonicznym Zespół podjął działania mające na celu odzyskanie bazy we własnym zakresie,
- podjęto działania związane z odbudową serwera, którego pełną funkcjonalność osiągnięto dopiero pod koniec listopada 2013 r. Następnie przystąpiono do próby odzyskania lokalnej bazy danych SIO z uszkodzonych dysków, który zakończył się wynikiem negatywnym,
- w związku z brakiem możliwości odzyskania danych w szkole, 17 kwietnia 2014 r., zgodnie z procedurą przewidzianą dla systemu SIO, złożono wniosek o odzyskanie danych w systemie, stosownie do art. 89 ustawy o SIO,
- z uwagi na brak odpowiedzi ze strony administratora SIO oraz niewidoczny w systemie wniosek z 17 kwietnia 2014 r. ponownie złożono w systemie SIO wniosek o odzyskanie bazy danych - 31 października 2014 r.,
- po trwającej od października 2014 r. do marca 2015 r. korespondencji mailowej i telefonicznej z administratorem SIO oraz po złożeniu kolejnego (21 stycznia 2015 r.) pisemnego wniosku o odzyskanie lokalnej bazy danych skierowanego do Departamentu Analiz i Prognoz MEN - 3 marca 2015 roku uzyskano możliwość pobrania danych do lokalnej bazy danych,
- od tego czasu lokalna baza danych SIO była sukcesywnie i w miarę możliwości uzupełniana i wg stanu na dzień kontroli NIK, tj. 16 listopada 2015 r. była jeszcze niepełna.

(dowód: akta kontroli str. 65-70, 80-81, 131-144, 290)

W latach 2014/2015 i 2015/2016 nie występowały żadne zakłócenia w funkcjonowaniu lokalnej bazy danych wywołane działaniami osób nieuprawnionych do dostępu do tej bazy lub wykorzystania tych danych w nieuprawniony sposób, o których mowa w art. 79 ust.1 ustawy o SIO.

(dowód: akta kontroli str. 68)

Oględziny bazy danych nowego SIO wykazały, że przekazywanie do tej bazy informacji o jej niezakłóconym funkcjonowaniu lub zgłaszanie zakłóceń w jej funkcjonowaniu umożliwiał panel „Ustawienia – zgłaszanie zakłóceń funkcjonowania lokalnej bazy SIO”. Podgląd zakładki komunikaty zawierał powiadomienia administratora SIO będące przypomnieniem o tym obowiązku. W dniu kontroli, tj. 17 grudnia 2015 r. stwierdzono istnienie komunikatów przypominających o przekazaniu ww. informacji, otrzymanych w dniach 13, 14, 17, 21, 22 i 23 kwietnia oraz 9, 10 listopada 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 276-277)

W trakcie niniejszej kontroli NIK, dyrektor Zespołu – działając na podstawie art. 111 ustawy o SIO z 2011 r. - zarządzeniem nr 20/2015⁹. wprowadziła dodatkowe mechanizmy kontroli zbierania i wprowadzania danych do systemu SIO.

(dowód: akta kontroli str.286)

⁹ Treść wprowadzonego zarządzenia przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w drugim obszarze badań kontrolnych „Przekazywanie danych sprawozdawczych w bazie danych starego SIO”

1.2. Przekazywanie do lokalnej bazy SIO danych dotyczących uczniów (moduł „Uczeń”).

Według dzienników lekcyjnych prowadzonych w roku szkolnym 2014/2015, ustalono że w roku szkolnym łącznie w Zespole funkcjonowało 25 oddziałów szkolnych, z czego 14 w szkole podstawowej, w tym jeden przedszkolny i 11 w gimnazjum. Stan na 1 września 2014 r. wykazywał: 539 uczniów w Zespole, z czego 293 w szkole podstawowej i 246 w gimnazjum, na dzień 30 września 2014 r., łącznie w Zespole było 536 uczniów, z czego 290 w szkole podstawowej i 246 w gimnazjum, na dzień 31 marca 2015 r. łączna liczba uczniów w Zespole wynosiła 534 uczniów, z czego 289 w szkole podstawowej i 245 w gimnazjum, na dzień 31 sierpnia 2015 r. łącznie w dziennikach lekcyjnych w ujęto 534 uczniów, w tym: 289 uczniów szkoły podstawowej i 245 uczniów gimnazjum. W trakcie roku szkolnego skreślono 5 uczniów z listy uczniów, w tym 4 uczniów szkoły podstawowej i jednego ucznia gimnazjum.

Według stanu na 10 grudnia 2015 r. dane wykazywane w lokalnej bazie SIO, dotyczące roku szkolnego 2014/2015, były częściowo niezgodne z danymi źródłowymi ustalonymi na podstawie prowadzonych dzienników lekcyjnych gdyż:

- System nie wykazywał oddziału przedszkolnego wśród istniejących 14 oddziałów szkoły podstawowej. W 10 oddziałach wykazywał liczebność uczniów od 0 do 1 ucznia, podczas gdy wg dzienników oddziały te liczyły od 16 do 25 uczniów. Jednocześnie listy imienne uczniów w oddziałach (wykazywane w bazie SIO) były identyczne z danymi ustalonymi na podstawie dzienników lekcyjnych.
- W 7 oddziałach gimnazjum (spośród 11 istniejących) system wykazywał liczebność poszczególnych oddziałów od 0 do 1 ucznia, podczas gdy wg dzienników oddziały te liczyły od 20 do 24 uczniów. Równocześnie stan imienny uczniów w poszczególnych oddziałach w bazie SIO był zgodny ze stanem faktycznym odnotowanym w dziennikach¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 62, 203-204, 206-210)

Według dzienników lekcyjnych prowadzonych w roku szkolnym 2015/2016, ustalono że w roku szkolnym łącznie w Zespole Szkół funkcjonowały 24 oddziały szkolne, z czego 14 w szkole podstawowej i 10 w gimnazjum. Stan na 1 września 2015 r. wykazywał: 518 uczniów w Zespole, z czego 281 w szkole podstawowej i 237 w gimnazjum, na dzień 30 września 2015 r., łącznie w Zespole naukę pobierało 518 uczniów, w tym 281 w szkole podstawowej i 237 w gimnazjum. W roku szkolnym 2015/2016 - do dnia przeprowadzenia oględzin, tj. do 10 grudnia 2015 r. - nie skreślono żadnego ucznia z listy uczniów Zespołu.

Stan uczniów zarejestrowanych w oddziałach szkoły podstawowej, w lokalnej bazie danych „nowe SIO” (na dzień kontroli 10 grudnia 2015 r.) był zgodny ze stanem na dzień 30 września 2015 r. w zakresie 13 oddziałów na 14 faktycznie funkcjonujących. Widoczny stan uczniów w oddziale kl. II, 25 uczniów był niezgodny ze stanem ustalonym na podstawie dzienników lekcyjnych o jednego ucznia (wg dzienników lekcyjnych w kl. II a było 24 uczniów). Różnica porównywanych stanów wynika z faktu, iż uczeń pobierający naukę w roku szkolnym 2014/2015, w klasie I a szkoły podstawowej, z uwagi na fakt kontynuowania nauki w innej szkole został skreślony z dniem 1 września 2015 r. z listy uczniów Zespołu. Jednocześnie na podglądzie „uczniów w oddziale II a” widnieje informacja o zakończeniu nauki w Zespole w Radziszowie przez tego ucznia.

Stany uczniów w oddziałach gimnazjum widoczne w bazie danych „nowe SIO” były zgodne w zakresie liczebności uczniów w 9 oddziałach na 10 kontrolowanych ze stanami uczniów ustalonymi na podstawie dzienników lekcyjnych. Widoczny stan uczniów w oddziale kl. III d liczący 21 uczniów był niezgodny ze stanem ustalonym na podstawie dzienników lekcyjnych o jednego ucznia (wg dzienników lekcyjnych kl. III d - 20 uczniów). Różnica w porównywanych stanach uczniów w oddziale kl. III d wynikała z zarejestrowania nowego ucznia po 30 września 2015 r., tj. w dniu 1 grudnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 63, 204-205, 211-216)

Informacje w bazie danych SIO o korzystaniu przez uczniów z zajęć pozalekcyjnych w latach szkolnych 2013/2014 i 2014/2015 były tożsame z danymi zawartymi

¹⁰ Porównania dokonano wg stanu na dzień 31 marca 2015 r.

w dziennikach zajęć pozalekcyjnych prowadzonych dla tych lat szkolnych. Wprowadzone dane dotyczące wszystkich uczniów obejmowały informacje o uczestnictwie, w zajęciach i formach określonych art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty oraz wyszczególnione w § 14 pkt 1 rozporządzenia w sprawie zakresu danych nowego SIO¹¹ i § 7 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach¹²).

(dowód: akta kontroli str. 5-18, 244)

W trakcie i po zakończeniu roku szkolnego 2014/2015 Dyrektor Zespołu złożyła 13 wniosków do Burmistrza MiG Skawina w sprawie udzielenia, pomocy materialnej, o charakterze motywacyjnym dla 12 uczniów, w tym dwa wnioski dotyczyły jednego ucznia. Wg stanu na 4 grudnia 2015 r. dane wykazywane w systemie SIO były niepełne w porównaniu do danych ustalonych na podstawie tych wniosków. W bazie „nowego SIO” stwierdzono brak informacji o przyznaniu stypendium dla 5 uczniów spośród 12, którym za wyniki w nauce Burmistrz Gminy przyznał stypendium. Uczniowie, w odniesieniu do których nie wykazano informacji o przyznanych stypendiach ukończyli szkołę lub zostali promowani i w tym przypadku system przy retrospektywnym uzupełnianiu lokalnej bazy danych SIO nie dawał możliwości wprowadzenia takich informacji. Dane dotyczące przyznanego stypendium tym uczniom były widoczne w podglądzie danych w bazie danych „starego SIO”.

(dowód: akta kontroli str. 64, 203, 222-223)

W trakcie roku szkolnego 2015/2016, w związku z uchwałą Rady Miejskiej w Skawinie z dnia 23 stycznia 2008 r.¹³ Dyrektor Zespołu nie składała wniosków o przyznanie stypendium naukowego dla uczniów Zespołu.

(dowód: akta kontroli str. 64, 294-295)

W roku szkolnym 2014/2015, Zespół zorganizował dla 34 uczniów szkoły podstawowej egzamin na kartę rowerową. W wyniku egzaminu wszyscy uczniowie przystępujący do egzaminu uzyskali zaświadczenia o spełnieniu wymagań związanych z umiejętnościami do kierowania rowerem/motorowerem. W podglądzie danych lokalnej bazy SIO¹⁴, weryfikacja rzetelności wprowadzenia informacji związanych z uzyskaniem karty rowerowej przez uczniów wykazała zgodność z dokumentacją źródłową.

(dowód: akta kontroli str. 202)

Kontrola zgodności danych w zakresie realizacji obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego oraz realizacji obowiązku szkolnego w roku szkolnym 2014/2015 zamieszczonych w bazie SIO w dniu podglądu danych¹⁵, wykazała tożsamość tych informacji z danymi ustalonym na podstawie księgi ewidencji dzieci i młodzieży według stanu na 30 września 2014 r. (tabela OB1 i OB2).

(dowód: akta kontroli str. 255-258)

W lokalnej bazie SIO dane o orzeczonych potrzebach kształcenia specjalnego uczniów w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016 zostały zamieszczone zgodnie z dokumentacją źródłową¹⁶, w sposób kompletny i odpowiadający wymogom określonym art. 26a ust. 2 i ust. 3 pkt 1 ustawy o SIO z 2011 r. jak również pod względem określenia formy tej pomocy, tj. odpowiadały kategoriom wymienionym w § 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia,

¹¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych dziedzinowych gromadzonych w systemie informacji oświatowej oraz terminów przekazywania niektórych danych do bazy danych systemu informacji oświatowej (Dz. U. z 2012 r. poz. 1547).

¹² Dz. U. z 2013 r., poz. 532.

¹³ Uchwała nr XVI/142/08 Rady Miejskiej w Skawinie w sprawie regulaminu określającego zasady udzielania stypendium i nagród dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych prowadzonych przez Gminę Skawina oraz zamieszkałych na terenie Gminy Skawina a uczęszczających do szkół gimnazjalnych prowadzonych przez inną osobę prawną lub fizyczną.

¹⁴ 3 grudnia 2015 r.

¹⁵ 16 grudnia 2015 r.

¹⁶ Rok 2014/2015 pomocą objętych: oddział przedszkolny - jeden uczeń, szkoła podstawowa - czterech uczniów, gimnazjum - 10 uczniów; rok 2015/2016 pomocą objętych: szkoła podstawowa - dwóch uczniów, gimnazjum - pięciu uczniów.

wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 75-78, 299-303)

W badanych latach szkolnych nie wystąpiła potrzeba udzielenia uczniom Zespołu, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o której mowa w art. 71 b ust. 3 i 3a ustawy o SIO z 2011 r., tj. potrzeba wczesnego wspomaganie rozwoju uczniów oraz udzielenia wsparcia uczniów z niedostosowaniem społecznym.

(dowód: akta kontroli str. 78)

1.3. Przekazywanie do lokalnej bazy SIO danych dotyczących nauczycieli (moduł „Nauczyciel”).

Według stanu na 15 grudnia 2015 r. wszyscy nauczyciele zatrudnieni w Zespole (60) wyrazili pisemną zgodę na pozyskiwanie ich danych osobowych w zakresie i trybie wynikającym z art. 58 ust. 1 pkt 2 i art. 59 pkt 2 ustawy o SIO z 2011 r. Dane te na podstawie art. 60 ust. 2 ww. ustawy zostały wprowadzone do lokalnej bazy SIO.

(dowód: akta kontroli str. 146, 254, 306-307)

Badaniem kontrolnym objęto¹⁸ zgodność wprowadzenia do lokalnej bazy danych SIO informacji o obowiązkach 30 nauczycieli zrealizowanych w roku szkolnym 2014/2015 z danymi wykazanymi w arkuszu organizacyjnym na rok szkolny 2014/2015, a także przydziału zajęć dodatkowych zrealizowanych w ramach godzin określonych art. 42 ust. 2 pkt 2 lit. a i b Karty Nauczyciela¹⁹.

W lokalnej bazie SIO:

- Wybór na liście rozwijalnej „Rok szkolny” uniemożliwił w dniu kontroli NIK, tj. 13 grudnia 2015 r. wybranie roku szkolnego 2014/2015.
Do lokalnej bazy danych SIO nie wprowadzono danych dotyczących wykonywanych w roku szkolnym 2014/2015 obowiązków przez 30 nauczycieli Zespołu, pomimo przypisania im takich obowiązków określonych art. 29 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy o SIO z 2011 r.
- Dla roku szkolnego 2015/2016 widoczne były informacje dotyczące wykonywanych przez nauczycieli Zespołu obowiązków, dane te były kompletne i zgodne ze stanem faktycznym oraz wymogami ww. ustawy o SIO.
- Obowiązki wynikające z art. 42 ust. 2 Karty Nauczyciela były widoczne w systemie w odniesieniu do czterech nauczycieli na 30 badanych. Rzeczywiście zrealizowanych godzin zajęć przez pozostałych 26 nauczycieli nie ujęto w systemie (pomimo prób), gdyż aplikacja ograniczała wprowadzenie takich informacji dla nauczyciela, który w roku szkolnym przekroczył 72 godziny. W Zespole 26 nauczycieli faktycznie realizowało wymienione obowiązki w wymiarze od 73 do 92.

(dowód: akta kontroli str. 147-152, 251, 253-254)

Badanie informacji o udziale nauczycieli w kształceniu i doskonaleniu zawodowym w roku szkolnym 2014/2015 wprowadzonych do lokalnej bazy SIO wykazało, brak możliwości wyświetlenia kursów ukończonych przez nauczycieli, w tym roku szkolnym²⁰. Informacja o ukończonych kursach przez nauczyciela wyświetlana była łącznie dla wszystkich lat szkolnych, tj. narastająco przez kolejne lata szkolne. Z porównania łącznych danych o ukończeniu kursów kwalifikacyjnych oraz o ukończonych formach doksztalcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli w latach szkolnych 2012/2013 do 2015/2016 z danymi zamieszczonymi w lokalnej bazie SIO stwierdzono zgodność tych danych liczbowych.

(dowód: akta kontroli str. 153-154, 251-252)

¹⁷ Dz. U. z 2014 r., poz. 414.

¹⁸ Stan zatrudnienia na 30 września 2014, badaniem kontrolnym objęto 30 nauczycieli, w tym: - 27 losowo wybranych z grona 59 pedagogów, oraz - trzech nauczycieli tj. wszystkich, którzy rozpoczęli pracę w roku szkolnym 2014/2015 (od początku roku i w trakcie jego trwania, z uwzględnieniem możliwości realizacji różnych obowiązków w obu semestrach roku).

¹⁹ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2014 r., poz. 191 ze zm.)

²⁰ W roku szkolnym 2014/2015, na 30 nauczycieli wykazanych w pkt 2.1 wystąpienia, 28 spośród nich ukończyły kursy doskonalące, z czego do 20 godzin - 28 nauczycieli, od 21 do 59 - 4 nauczycieli, od 60 do 90 godzin - 1 nauczyciel.

1.4. Przekazywanie do bazy lokalnej SIO danych dotyczących warunków prowadzenia szkół i placówek oświatowych.

W bazie lokalnej SIO wykazano zgodnie ze stanem faktycznym dane dotyczące warunków materialnych prowadzenia szkoły w badanym roku szkolnym 2015/2016²¹. Informacja o posiadanych przez Zespół terenach sportowych, pomieszczeniach, wyposażeniu w urządzenia i pomoce dydaktyczne odpowiadała wymogom określonym art. 8 pkt 1 lit. a-c ustawy o SIO z 2011 r. oraz par. 29 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia w sprawie zakresu danych nowego SIO.

(dowód: akta kontroli str. 193-201)

Lokalna baza danych SIO nie zawiera informacji o podręcznikach obowiązujących w poszczególnych oddziałach szkół Zespołu w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016. W dniu podglądu danych²² stwierdzono brak funkcjonalności aplikacji SIO umożliwiającej użytkownikowi wypełnienie obowiązku określonego art. 8 pkt 1 lit. d ustawy o SIO z 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 6-26, 244-246)

W lokalnej bazie SIO stwierdzono tożsamość informacji o warunkach finansowych prowadzenia szkoły z danymi zamieszczonymi w arkuszach organizacyjnych szkoły (na rok szkolny 2014/2015 i 2015/2016) w zakresie liczby pracowników administracyjno-usługowych zatrudnionych w Zespole, danych o wydatkach Zespołu (zamieszczonych w sprawozdaniach Rb-28S za miesiące: marzec, czerwiec, wrzesień i grudzień w każdym roku badanym), tj. w zakresie określonym art. 8 pkt 1 lit. g, h, j ustawy o SIO z 2011 r.

Do lokalnej bazy danych SIO przekazano informacje o wydatkach na prowadzenie Zespołu i o wynagrodzeniach pracowników niebędących nauczycielami za 2014 rok²³ oraz za okres od stycznia do sierpnia 2015 roku²⁴ (w okresie objętym kontrolą nie zatrudniano osób wykonujących zadania nauczyciela na podstawie umowy cywilnoprawnej). Stwierdzono zgodność kwot wydatków w każdym kwartale 2014 roku wskazanych w SIO z kwotami w sprawozdaniu Rb-28S, jak również zgodność kwot wydatków w I, II, III kwartale 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 28-61, 167-192, 275-282)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Według stanu na 10 grudnia 2015 r. dane wykazywane w lokalnej bazie SIO, dotyczące roku szkolnego 2014/2015, były częściowo niezgodne z danymi źródłowymi ustalonymi na podstawie prowadzonych dzienników lekcyjnych gdyż na liście oddziałów podstawowych system nie wykazywał oddziału przedszkolnego wśród 14 istniejących, a w 10 oddziałach wykazywał nieprawidłową liczebność uczniów (od 0 do 1 ucznia w oddziale). Na liście oddziałów gimnazjalnych system wykazywał nieprawidłową liczebność uczniów w 7 oddziałach spośród 11 oddziałów. Ponieważ w bazie SIO listy imienne uczniów w oddziałach były identyczne z danymi ustalonymi na podstawie dzienników lekcyjnych, stąd można wnosić, iż system nieprawidłowo generował liczebności 17 oddziałów Zespołu, a dane o przypisaniu uczniów do poszczególnych oddziałów zostały przez Zespół wprowadzone – stosownie do obowiązków wynikających z art. 14 pkt 2 ustawy o SIO z 2011 r.

Dyrektor Zespołu nie wyjaśniła powodów wykazywania przez system takiej niezgodności liczby uczniów w tych oddziałach, a o nieprawidłowo wyświetlanych danych zbiorczych liczby uczniów w oddziałach dowiedziała się w trakcie kontroli NIK,

²¹ W badanym okresie nie nastąpiły zmiany w posiadanych terenach sportowych, pomieszczeniach Zespołu, o których mowa w art. 8 pkt 1 lit. a – c ustawy o SIO.

²² 13 grudnia 2015 r.

²³ Wydatki na prowadzenie Szkoły w I, II, III i IV kwartale 2014 roku wyniosły odpowiednio: 1 541,77 tys. zł, 3154,25 tys. zł, 4457,75 tys. zł, 6091,32 tys. zł wynagrodzenie pracowników niebędących nauczycielami od stycznia do grudnia 2014 roku – 852,04 tys. zł.

²⁴ Wydatki na prowadzenie Szkoły w I, II i III kwartale 2015 roku wyniosły odpowiednio: 1509,71 tys. zł, 3215,76 tys. zł i 44607,96 tys. zł., wynagrodzenie pracowników niebędących nauczycielami od stycznia do sierpnia 2015 roku – 625,25 tys. zł.

ponieważ wcześniej nie zachodziła potrzeba skorzystania z takich zestawień. Problem zgłosiła w dniu 10 grudnia 2015 r. do administratora SIO.

(dowód: akta kontroli str. 291)

2. Nie zamieszczono w lokalnej bazie SIO informacji o podręcznikach obowiązujących w poszczególnych oddziałach szkół Zespołu w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016, pomimo takiego obowiązku wynikającego z art. 8 pkt 1 lit. d ustawy o SIO z 2011 r.

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że system od 2013 r. nie pozwalał na wprowadzenie do lokalnej bazy SIO danych o obowiązujących podręcznikach.

(dowód: akta kontroli str. 219-220)

W toku kontroli NIK stwierdzono, brak funkcjonalności aplikacji SIO umożliwiającej użytkownikowi wypełnienie ww. obowiązku ustawowego.

3. Nie zamieszczono w lokalnej bazie SIO informacji o rodzajach prowadzonych zajęć i innych obowiązkach wykonywanych przez nauczycieli Zespołu w roku szkolnym 2014/2015, stosownie do obowiązku wynikającego z art. 29 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy o SIO z 2011 r.

Dyrektor wyjaśniła, że przy wprowadzaniu danych dotyczących obowiązków nauczycieli w roku szkolnym 2014/2015 wystąpiły trudności, być może spowodowane uzupełnianiem lokalnej bazy danych od marca 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 291)

4. Dane o zajęciach realizowanych w ramach art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela były sukcesywnie wprowadzane do bazy danych, jednak przekroczenie limitu 72 godzin w skali roku szkolnego przez 26 nauczycieli spowodowało usunięcie tych danych za pierwszy okres, a także uniemożliwiło wprowadzenie do lokalnej bazy danych większej liczby godzin tych zajęć niż 72.

Zgodnie z § 29 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia w sprawie zakresu danych nowego SIO informację o zajęciach nauczycieli realizowanych w ramach godzin określonych art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela aktualizuje się w terminach do 7 kwietnia i do 7 października według stanu na dzień 31 marca i 30 września.

Jak wyjaśniła Dyrektor Zespołu, taka liczba godzin realizowanych w ramach art. 42 Karty Nauczyciela wynikała zarówno z potrzeb Szkoły, jak również z dobrowolnego zaangażowania się części nauczycieli w prowadzenie zajęć dodatkowych. W rzeczywistości nauczyciele ci przepracowali w roku szkolnym 2014/2015 od 73 do 92 godzin. W ewidencji nie można było pominąć tych dodatkowych godzin (ponad 72 godziny), gdyż nauczyciele w czasie tych zajęć ponosili odpowiedzialność za uczniów w nich uczestniczących.

Dyrektor Zespołu wyjaśniła ponadto, że problem niemożliwości wprowadzenia danych o zajęciach przekraczających 72 godziny w skali roku szkolnego został zgłoszony do administratora SIO.

(dowód: akta kontroli str. 262-265, 312-313)

5. Dyrektor Zespołu po zakończeniu II i III kwartału 2015 r. nie przekazała terminowo do bazy danych SIO informacji, o niezakłóconym jej funkcjonowaniu, pomimo obowiązku takiego informowania w terminie 7 dni od zakończenia kwartału – stosownie do art. 79 ust. 2 ustawy o SIO. O braku terminowego przekazania takich informacji świadczą komunikaty, jakie wygenerował system w dniach np. 13 kwietnia czy też 9 listopada 2015 r.

W sprawie braku terminowego zgłaszania zakłóceń w funkcjonowaniu bazy SIO Dyrektor Zespołu podała m.in. że, od marca 2015 r. lokalna baza danych SIO była sukcesywnie i w miarę możliwości uzupełniana. Powstałe w bazie danych zaległości przekraczają możliwości terminowego wprowadzania i uzupełniania danych.

(dowód: akta kontroli str. 67)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że administrowana lokalna baza danych SIO była niekompletna, a także zawierała nierzetelne dane dotyczące m.in. zbiorczej liczby uczniów w oddziałach szkolnych, udzielonej pomocy materialnej. Brak odpowiednich zabezpieczeń

przed utratą danych spowodował, iż w 2013 r. od uderzenia pioruna zniszczeniu uległy dane zgromadzone w lokalnej bazie danych.

2. Przekazywanie danych sprawozdawczych w bazie danych starego systemu informacji oświatowej

Opis stanu faktycznego

2.1. Przekazywanie do bazy szkolnej SIO danych o uczniach.

W załączniku nr 1 do Metryczki subwencyjnej na rok szkolny 2013/2014 dotyczącej szkoły podstawowej wykazano łącznie 4 uczniów, z czego w wadze P3 – 1 uczeń, P4 – 2 uczniów, w wadze P6 – 1 uczeń. W bazie danych SIO wykazano 3 uczniów z orzeczonymi niepełnosprawnościami. Dane w systemie były zgodne z danymi zawartymi w ww. „Wykazie..” i przedłożonymi orzeczeniami, z uwagi na to iż jeden uczeń miał przydzielone dwie wagi.

W załączeniu nr 1 do Metryczki subwencyjnej na rok szkolny 2013/2014 dotyczącej gimnazjum wykazano łącznie 4 uczniów, z czego w wadze P3 – 1, P4 - 2, P6 – 1. Dane wykazane w bazie SIO były zgodne z danymi zawartymi w „Wykazie szkół i placówek ...”.

W załączeniu nr 1 do Metryczki subwencyjnej na rok szkolny 2014/2015 dotyczącej gimnazjum wykazano łącznie 9 uczniów, z czego w wadze P4 – 3, P5 - 3, P6 – 3. Dane wykazane w systemie SIO były zgodne z danymi zawartymi w „Wykazie szkół i placówek ...” ale nie były zgodne ze stanem faktycznym, polegającym na tym, że faktycznie uczniów z orzeczonymi niepełnosprawnościami było 10. Nie ujęto uczennicy z orzeczeniem nr 272/1/2011/2012 o potrzebie kształcenia specjalnego z 20 lipca 2012 r.

W załączniku nr 1 do Metryczki subwencyjnej na rok szkolny 2014/2015 dotyczącej szkoły podstawowej wykazano łącznie 4 uczniów, z czego w wadze P5 – 2 uczniów, w wadze P4 – 2 uczniów. Dane w bazie SIO były zgodne z danymi zawartymi w „Wykazie szkół i placówek...”

Analiza porównawcza danych zawartych w „Metryczce subwencji oświatowej na 2015 r.” z danymi źródłowymi obejmującymi stan faktyczny liczby uczniów w szkołach Zespołu oraz liczby uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wraz z rodzajami ich niepełnosprawności i danymi wprowadzonymi do bazy danych starego SIO (według stanu na 30 września 2014 r.) wykazała zgodność z danymi w Metryczce subwencji w pełnym zakresie i stanem faktycznym za wyjątkiem danych o liczbie uczniów w gimnazjum z orzeczonymi niepełnosprawnościami.

W latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 do Szkoły nie uczęszczali uczniowie objęci wczesnym wspomaganie rozwoju.

(dowód: akta kontroli str. 155-166, 222-243)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niewprowadzeniu do bazy SIO orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego jednej uczennicy w roku szkolnym 2014/2015, skutkującego nieotrzymaniem na rok 2015 przez Gminę subwencji w wysokości 19.634,24 zł.

Dyrektor Zespołu wyjaśniła, że nieujęcie w bazie SIO jednej uczennicy w ogólnej liczbie uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego był spowodowany pomyłką przy wprowadzaniu danych do systemu.

Zgodnie z art. 4 ustawy zmieniającej SIO z 2013 r., do podziału subwencji oświatowej na lata 2014-2016 przyjmuje się dane zgromadzone w starym SIO. Szczegółowe zasady podziału subwencji oświatowej na 2015 r. określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2014 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2015²⁵.

Dyrektor Zespołu, poinformowana w trybie art. 51 ust. 4 ustawy o NIK, o braku wykazania w bazie SIO uczennicy z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, który spowodował zmniejszenie subwencji oświatowej dla organu prowadzącego w 2015 r. o 19.634,24 zł wprowadziła w trybie natychmiastowym zarządzenie o dodatkowym mechanizmie kontroli zbierania i wprowadzania danych do systemu SIO.

²⁵ Dz. U. z 2014 r., poz. 1977; dalej: rozporządzenie w sprawie podziału subwencji oświatowej na 2015 r.

Celem zapewnienia rzetelności w zbieraniu i przekazywaniu danych, w tym dla prawidłowego naliczania subwencji oświatowej sekretarz Zespołu tym zarządzeniem został zobowiązany do:

- wstępnej weryfikacji danych wprowadzonych przez uprawnionych pracowników do systemu SIO,
- dokonywania weryfikacji danych przez porównanie z dokumentami źródłowymi, w tym z rejestrem orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego,
- potwierdzania zgodności danych po przez sporządzenie notatki na tę okoliczność.
(dowód: akta kontroli str. 160-166, 222-243, 284-286, 292, 299)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że procedura zbierania i gromadzenia danych w bazie SIO, stanowiącej podstawę do naliczenia subwencji oświatowej nie podlegała odpowiedniej weryfikacji i kontroli. Dopuszczono bowiem do omyłkowego pominięcia jednej uczennicy w wykazie osób potrzebujących kształcenia specjalnego skutkiem czego zaniżono subwencję oświatową o 19.6 tys. zł.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁶, wnosi o przestrzeżenie:

- 1) ustalonych w styczniu 2015 r. reguł zabezpieczania danych w lokalnej bazie SIO przed ich utratą,
- 2) wprowadzonego w grudniu 2015 r. mechanizmu kontroli i wprowadzania danych do SIO.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dnia 15 stycznia 2016 r.

Kontroler

Katarzyna Bielańska
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Jan Kosiniak
Wicedyrektor

²⁶ Dz. U. Z 2015 r., poz. 1096.